

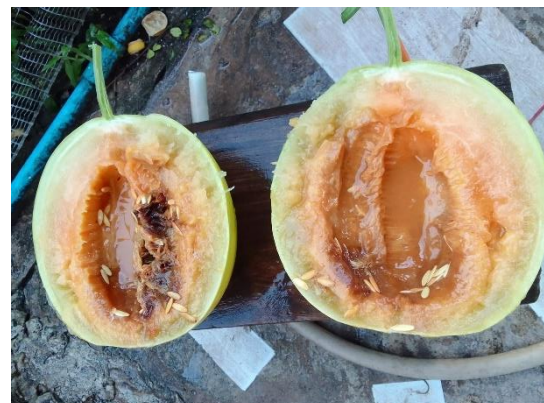
ฉบับที่ 96 เอกสาร AG-ALL-2565-9 เดือนกันยายน 2565

ไขข้อสงสัยโรคผลเน่าในเมลอนและแตงโม

เมลอน เป็นพืชที่มีความอ่อนแอต่อศัตรูพืช ทั้งโรคและแมลง มีโรคหลายชนิดที่พบทั่วไปในการปลูกเมลอน ทำให้ผลผลิตเสียหาย ไม่ได้คุณภาพผลตามที่ตลาดต้องการ ดังนั้น การปลูกเมลอน จึงต้องดูแลอย่างละเอียดตลอดฤดูกาลปลูก ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าพืชอื่นๆ ความสำคัญในการรู้จักโรคและการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคที่เกิดในแปลงปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้มีความคุ้มค่ากับการลงทุนของเกษตรกร

ซึ่งโรคพืชที่เกษตรกรผู้ปลูกเมลอนและแตงโม สุดแสนจะเข้าใจนั้น คือโรคผลเน่า อาการของโรคสามารถสังเกตได้ตั้งแต่ในระยะกล้า แต่เกษตรกรก็มักจะละเลยการสังเกตในช่วงนี้ หรือมาแสดงอาการชัดเจนในช่วงหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต และมารับรู้การระบาดของโรคอีกทีก็ต่อเมื่อผลก็เน่าเสียแล้ว ดังนั้นเกษตรกรต้องคอยหมั่นสังเกตลักษณะผลในแต่ละต้นเมลอนทุกวัน เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันทั่วทั้งที่

โรคเน่าในเมลอน จะเกิดจากเชื้อราในดิน: *Fusarium semitectum* และมีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย *Acidovorax avenae subsp citrulli* โรคผลที่เกิดจากเชื้อราเข้าทำลาย จะมีลักษณะอาการบนผลดังนี้ เริ่มจากจุดฉ่ำน้ำเล็กๆ วาวเหมือนปื้นน้ำมันลักษณะไม่แน่นอน เมื่อผ่าดูตรงส่วนที่มีรอยแผลเล็กๆนั้นเนื้อจะฉ่ำ แผลที่เกิดที่ผิวของผลจะขยายลุกลามออกไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลแตกเนื้อภายในเน่า ร่วงหล่น และอาการบนใบ ถ้าเชื้อเข้าทำลายในระยะต้นโต บนใบจะสังเกตเห็นเป็นแผลสีน้ำตาลแห้ง รอยแผลไม่แน่นอน นอกจากนั้นจะเห็นร่องรอยการเจริญของเชื้อสาเหตุตามเส้นใบพืช โดยเส้นใบพืชเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มถึงดำ อาการส่วนมากจะเริ่มเกิดจากขอบใบ

โรคเน่าในแตงโม เกิดจากเชื้อรา : *Diplodia gossypina* มีลักษณะอาการดังนี้ ผลอาการจะเริ่มขึ้นตรงจุดที่ติดกับขั้วหรือก้าน โดยเนื้อส่วนนั้นจะอ่อนนุ่มเกิดอาการแผลฉ่ำน้ำขึ้น ต่อมาแผลจะขยายลุกลามกว้างขึ้นอย่างรวดเร็วจนทั่วทั้งผลในที่สุด ทำให้เกิดอาการผิปกด เปื่อยหรือผิวเหี่ยวยุบลงแล้วแห้งเป็นสีดำ หากอากาศชื้นจะพบว่ามีเส้นใยสีเทาเข้มขึ้น คลุมทั่วทั้งผลที่เน่านั้น สำหรับส่วนของต้นหรือเถาหากถูกเชื้อเข้าทำลาย จะเกิดอาการเน่าสีน้ำตาล เถาจะเหี่ยวอ่อนตัว เมื่อใช้นิ้วจับหรือกดดูจะคล้ายๆ กับไส้กวาง แตงที่ถูกทำลายที่ต้นนี้ หากเกิดขึ้นตรงบริเวณโคน จะทำให้ตายทั้งต้น

ทำไมโรคนี้จึงเป็นปัญหาที่ป้องกันกำจัดยากมาก

ประการแรกคือมีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว แสดงอาการไม่ชัดเจน ประการต่อมาคือ เชื้อสามารถติดมากับเมล็ดพันธุ์ พบว่าร้อยละ 44 ของเมล็ดมีการปนเปื้อนของเชื้อสาเหตุโรคเน่า อีกอย่างการปลูกของเกษตรกรมักจะเริ่มป้องกันกำจัดเมื่อเริ่มพบแสดงอาการ หรือเมื่อเริ่มติดผลแล้ว ทำให้โอกาสที่เชื้อจะเข้าไปเจริญอยู่ในผลแล้ว และการยับยั้งการเจริญของเชื้อที่อยู่ในผลแล้วเป็นไปได้ยากมากและจะพบความเสียหายของโรคนี้ในระยะก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต ผลที่ถูกเชื้อเข้าทำลายจะร่วงหล่นเสียหายอย่างมากมาย ในบางฤดูปลูกเสียหายมากถึงร้อยละ 70

สามารถป้องกันกำจัดโรคผลเน่าได้ โดยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เก็บทำลายลูก ต้นหรือเถาแตงที่เป็นโรคพร้อมทั้งวัชพืชตระกูลแตงให้หมดจากบริเวณแปลงปลูก
2. ปรับปรุงดินแปลงปลูกให้มีการระบายน้ำที่ดีและสะอาดอยู่เสมอ
3. การเก็บเกี่ยวควรตัดให้เหลือก้านที่ผลให้ยาวพอสมควร และใช้มีดคมตัดให้ขาดเพียงครั้งเดียวเพื่อไม่ให้ซ้ำ หลังจากนั้นให้ทารอยตัดทั้งที่ต้นและขั้วผลด้วยสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต (CuSO_4) ที่เข้มข้น เพื่อกันไม่ให้เชื้อราเข้าไปภายใน โดยผ่านทางแผลดังกล่าวได้ง่ายขึ้น (ยาคอปเปอร์ซัลเฟตเตรียมได้โดยผสม CuSO_4 60 กรัมในน้ำ 1 ลิตร กับแอมโมเนีย 45 กรัมที่ผสมกับน้ำ 100 มล.)

ในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายของผลผลิต ถ้ารอให้พบอาการโรคบนผลก่อน แล้วค่อยดูแลรักษาย่อมจะไม่ทันการ เพราะเหตุผล 3 ประการที่ทำให้โรคนี้อันตรายกว่าที่คิดแล้ว การป้องกันกำจัดโรคนี้อย่างเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มีการระบาดของโรคมากและรวดเร็ว ควรจะเริ่มตั้งแต่ในระยะออกดอก เป็นการกันไว้ก่อนจะเป็นการดี ต้องพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อแบคทีเรียเมื่อพบการระบาดของเชื้อ และควรพ่นเป็นระยะตั้งแต่ก่อนติดผล อาจจะทิ้งช่วงห่างได้บ้าง แต่ปัญหาก็คือ โรคนี้อาจเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งก็ยังไม่สามารถควบคุมโรคนี้อย่างมีประสิทธิภาพ โรคนี้อาจยังสร้างความเสียหายให้กับเกษตรกรต่อไป.....

